

Bir Hemşirelik Yüksekokulunda Öğrenim Gören İlk Erkek Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine ve Eğitimine İlişkin Görüşleri*

Viewpoints of the First Male Students Who Study in a School of Nursing regarding the Nursing Profession and Education

ÜLKÜ BAYKAL**
ARZU TİMUÇİN**
SERKAN ÖZEL***

Geliş Tarihi: 08.12.2010, Kabul Tarihi: 02.04.2011

ÖZET

Giriş: Günümüzde hemşirelik yasasında yapılan değişiklik sonrasında erkeklerin hemşirelik mesleğine katılmaya başlamasıyla, eğitim ve uygulama alanlarının buna göre düzenlenmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, devlet üniversitesine bağlı bir hemşirelik yüksekokulunda öğrenim gören ilk erkek öğrencilerin (beş kişi), hemşirelik mesleğini tercih etme nedenleri, hemşirelik mesleği ile ilgili düşünceleri, hemşirelik yüksekokulunun fiziksel ve eğitsel durumu, mesleğe bakış açıları ve kariyer planlarına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla kalitatif olarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucunda, erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğini bilinçli tercih etmedikleri, okula başladıkları ilk günde olumlu izlenimler yaşamadıkları, okulun ve uygulama alanının fiziksel ortamıyla ilgili sorunlar yaşadıkları, kadınların çoğunlukta olduğu ortamda eğitim almaktan sıkıldıkları; ancak hocaları, danışmanları, hastalar, diğer sağlık ekibi üyeleri ve özellikle erkek hekimlerin desteğini aldıkları, mezuniyet sonrası yönetim, eğitim ve psikiyatri gibi alanlarda uzmanlaşmayı düşündükleri ve mesleğin toplumsal imajının değişmesinde etkili olacağına inandıkları belirlenmiştir.

Sonuç: Erkek öğrencilerin hemşirelik alanına daha bilinçli yönelmelerinin sağlanması, hemşirelik eğitimi veren kurumların ve uygulama alanlarının erkek öğrencilerin kabulüne uygun şekilde düzenlenmesi, geleceğini planlamada sorun yaşayan erkek öğrencilere rehberlik ve danışmanlık yapılması ve bu konuda daha büyük örnekleme kapsayan araştırmaların planlanması önerilebilir.

Anahtar sözcükler: Hemşirelik eğitimi; erkek öğrenci; kalitatif araştırma.

ABSTRACT

Introduction: Today, after changes were made in Turkish nursing law, men have begun to join the nursing profession, and regulations in training and practice areas have emerged in line with these modifications.

Method: This qualitative study was performed in a school of nursing affiliated with a state university with the purpose of defining the first male students' (five students) reasons for choosing the nursing profession, their opinions about the nursing profession, their viewpoints about the physical and educational features of the school of nursing, their perspectives related to the nursing profession, and their career plans.

Results: It was found that the male students had not chosen the nursing profession ambitiously and that they have problems about the physical environment of the school and the practice area. Furthermore, they are uninterested in having education in a school where women are majority, but they have been supported by their teachers, advisors, patients, other health professionals and especially by male physicians. They think to specialize in areas like management, education and psychiatry after graduation and believe that they may be effective in changing the social image of the nursing profession.

Conclusion: It is advised that male students become more aware of nursing as a profession, and that nursing education institutions and practice areas be adapted for accommodating male students in these programs. Additionally, guidance and consultancy must be offered to male students who may have problems planning their futures. Further research should be done with a larger sample.

Key words: Nursing education; male student; qualitative study.

*2004 yılında Edirne'de düzenlenen 3. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur.

** Ü Baykal, Doç. Dr.
A Timuçin, Araş. Gör.
İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu
Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı Öğretim Elemanları
Tel: 0 212 440 00 00 /27034 Faks: 0212 224 49 90
e-posta: ulkubay@yahoo.com; timucin_arzu@yahoo.com

*** S Özel, Öğrenci
İstanbul Üniversitesi
Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu
4. sınıf öğrencisi

Giriş

Meslekler, toplumun gereksinimleri sonucu ortaya çıkan uğraş alanlarının çeşitli aşamalardan geçmesiyle oluşmaktadır. Hemşirelik de böyle bir gereksinim sonucunda ortaya çıkmış ve başlangıçta uzun yıllar kendini dünya zevklerinden mahrum etmek isteyen dindar ve fedakar kadınların uğraşı alanı olarak görülmüştür.^[1] Günümüzde ise hemşirelik kendine özgü rolleri hem toplum hem de yasal olarak tanımlanmış bir meslek olarak kabul edilmektedir.

Ülkemizde hemşireliğin tarihsel gelişimi dikkate alındığında, cinsiyete özgü bir meslek olma özelliğini 2007 yılına kadar yasal anlamda taşımış olduğu ve bu tarihte hemşirelik yasasındaki değişimle günümüzde toplumsal algı açısından hala kadınlara özgü bir meslek olarak değerlendirilmesine karşın bunun değişeceği söylenebilir. Oktay^[2]'ın araştırmasında değindiği gibi Monnigerode, Kayzer-Jones ve Garcia hemşirelik öğrencilerinin ideal hemşireyi kavramlaştırılmalarını inceledikleri çalışmalarında, "öğrencilerin belirlediği ideal hemşirenin, hem erkeği hem de kadını özellikleri yüksek düzeyde bulundurduğu ve böylece meslekte hem erkek hem de kadınlara gereksinim duyulduğu" belirtilmektedir.

Hemşirelikte erkek sayısı gelişmiş ülkelerde artmakla birlikte, günümüzde erkek hemşire sayısının hala azınlıkta olduğu görülmektedir. Amerika'da 1992 yılında hemşirelerin %5.7'si erkek iken, İngiltere'de %10'u, Kanada'da %9.5'i erkektir. Ülkemizde ise Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'ndan 1963-67 yılları arasında 14 erkek hemşire mezun olmuş, daha sonraki yıllarda Hemşirelik Yüksekokulu'na erkek öğrenci alınmaması nedeniyle bu sayı artırılamamıştır.^[3] 2007 yılında çıkarılan "5634 sayılı Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile kadınların yetiştirildiği hemşirelik programları ile erkeklerin yetiştirildiği sağlık memurluğu programları birleştirilerek, hemşirelik programı olarak adlandırılmış ve mezunlarına hemşire unvanı verilmesi kararlaştırılmıştır.^[4] Bu yasal düzenleme sonrasında hemşirelik yüksekokullarına erkek öğrenciler alınmaya başlanmış ve erkek öğrenci sayıları giderek artış göstermiştir. 2011 eğitim dönemi itibarıyla araştırmanın yapıldığı hemşirelik yüksekokulunda 504 kadın ve 109 erkek öğrencinin var olması da bu artışı açıkça göstermektedir.

Hemşirelik mesleğini seçen erkeklerle ilgili olarak yapılan araştırmalarda, erkeklerin kendilerini bakım vermeye yatkın hissetmedikleri ve hastaların kadın bakıcıları tercih ettikleri, buna karşın erkeklerin hemşirelikte hızla ilerleyerek yüksek statüli pozisyonları doldurdukları, erkek hemşirelerin sıklıkla hastayı kaldırma, hareket ettirme gibi fiziksel güç gerektiren faaliyetlerde kullanıldıkları ile ilgili değerlendirmeler yapılmaktadır. Yaşı, deneyimi, eğitimi değişik olan 10 erkek hemşirelik öğrencisiyle yapılan görüşmede; hiçbir öğrencinin bakım vermede kendisini yetersiz hissetmediği, sıklıkla hasta tarafından hekimlerle özdeşleştirildikleri, erkeklerin daha hızlı ilerledikleri ile ilgili kaniya katılmadıkları, hastalarına hemşireliği

neden seçtiklerini açıklamakta zorlandıkları ancak bu mesleği seçmekten memnun kaldıkları belirtilmektedir.^[2]

Şentürk ve arkadaşlarının^[5] hemşirelik yüksekokulu öğrencileri ve mezunları üzerinde yaptıkları araştırmada, hemşireliğe erkeklerin de alınması hakkında, çoğunluğun Türk hemşireliğine olumlu katkılar yapacağı görüşünde oldukları saptanmıştır. Erkeklerin hemşireliğe kabulü, hemşireliği her iki cinsin özelliklerini bütünleştiren ve toplumun dikkatini kadın cinsiyetinden uzaklaştıran bir meslek olarak değerlendirilmesine ve mesleğin sağlık alanındaki teknolojik ve bilimsel gelişmelerle uyumlu bir şekilde hızla gelişmesine önemli katkısı olacağı bildirilmektedir. Hemşirelik mesleğine erkek üye alınması, aynı zamanda hemşirelerin toplumda kadın ve hemşire olarak üstlendikleri imaj, mesleğin statüsü ve gücü üzerindeki olumsuz etkileri de azaltacağı belirtilmektedir.^[1]

Öğretimin niteliğinin değerlendirilmesinde, eğitim-öğretim faaliyetlerinin yanı sıra öğrenci gereksinimlerinin ne kadar doyurulduğunun belirlenerek, gelecekte yapılacakların kararlaştırması yaklaşımı da benimsenebilir. Öğretim ve öğrenimin her aşamasının etkinliğini öğrenmek isteyen yönetici ve eğitimcilerin, öğrencilerin düşüncelerini bilgi kaynağı olarak kullanmaları ve kendi kendilerini değerlendirmeleri gerekmektedir.^[6]

Bu araştırmanın amacı, bir hemşirelik yüksek okulunda öğrenim gören ilk erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğine, hemşirelik eğitimine ve bir meslek üyesi olarak gelecek planlarına, mesleğe katkılarına ilişkin görüşleri ile eğitim sırasında yaşadıkları sorunların belirlenmesidir. Erkek öğrencilerin hemşirelik eğitimleri sırasında karşılaştıkları sorunların öğrenilmesinin daha sonra gelecek öğrenciler için çözümler üretilmesi açısından oldukça önemli bir veri kaynağı olacağı varsayılmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın türü: Tanımlayıcı ve kalitatif olarak planlanan araştırmada, kalitatif araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın evren ve örnekleme: Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde bulunan bir devlet üniversitesine bağlı ve ilk kurulan hemşirelik yüksekokulunda öğrenim gören ilk erkek öğrenciler oluşturmuş olup, herhangi bir örnekleme yöntemine gidilmeden araştırmanın yapıldığı 2004 tarihinde öğrenim gören toplam beş erkek öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri toplama aracı: Veri toplama aracı olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları, araştırmacılar tarafından geliştirilen toplam 10 sorudan oluşmaktadır. Sorular, öğrencileri tanımaya, mesleği tercih etme nedenlerini ve meslekle ilgili görüşlerini belirlemeye, okuldaki eğitimleri sırasında yaşadıkları sorunları ortaya koymaya, erkek öğrenci olarak

geleceklerini nasıl planladıklarını ve erkeklerin mesleğe nasıl katkı sağlayacaklarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Araştırmanın uygulanması: Araştırmanın yapıldığı yüksekokulun yönetiminden gerekli resmi izin alındıktan sonra, araştırmacı erkek öğrencinin de desteği alınarak diğer erkek öğrencilerle iletişim kurulmuş ve görüşme için uygun zaman planlaması yapılmıştır. Araştırma yürütücülerini görüşme için uygun bir ortam hazırlayarak (bir öğretim üyesinin odasında formal olmayan bir oturma düzeni sağlanmış ve görüşmenin kesilmemesi için önlemler alınmıştır), öğrencilerle yapılacak olan bireysel görüşmeleri gerçekleştirmişlerdir. Görüşmeler iki öğretim elemanı tarafından öğrencilerle bireysel olarak yapılmıştır. Öğretim elemanlarından biri görüşmeyi yönlendirirken, diğeri kayıt işlemlerinin düzenli sürdürülmesiyle ilgilenmiştir.

Görüşme akışı, araştırmaya katılan erkek öğrencilerden gerekli izin alınarak kasete kaydedilmiştir. Görüşme sonrasında kaset, ilgili öğretim elemanları tarafından çözümlenmiş ve araştırma raporu oluşturulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Erkek öğrencilerin kişisel durum değişkenleri ele alındığında üç öğrencinin sağlıkla ilgili bir ön lisans programından; bunlardan iki öğrencinin anestezi teknikerliği bölümünden, bir öğrencinin ambulans ve acil bakım teknikerliği bölümünden mezun olduğu ve dikey geçiş kontenjanıyla geldiği belirlenmiştir. İki öğrencinin ise, özel müfredat uygulayan liseden (Endüstri Meslek ve Teknik Lise) mezun oldukları ve Öğrenci Seçme Sınavını (ÖSS) kazanarak geldikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin yaş dağılımının 20-27 arasında olduğu saptanmıştır.

Erkek öğrencilere hemşirelik yüksekokulu niçin tercih ettikleri sorulduğunda; erkek öğrencilerin lise eğitimleri sırasında bilinçli bir meslek yönelimi içinde olmadıkları, genellikle öğretmenlik mesleğine yöneldikleri ve Türk eğitim sisteminin getirdiği zorunluluk dolayısıyla bunun gerçekleşmediği; bu nedenle puan sıralamasına göre hemşireliği yazdıkları görülmektedir.

Endüstri meslek lisesinden ÖSS sınavını kazanarak gelen bir öğrenci idealindeki mesleği, şöyle ifade etmiştir: “Meslek lisesi olduğumuz için mühendislik gibi bir hayalimiz yoktu, 17 tane öğretmenlik yazdık. 18. terahim buraydı”. Aynı öğrenci hemşireliği tercih etme nedenini “Sağlık alanında ilgimi çeken bir yer ama hemşirelik (gülerek) bilinçli bir şey değil yani, hadi hemşirelik okuyayım diye gelmedim” şeklinde ifade etmiştir (23 yaşında, teknik lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen bir erkek öğrencinin ifadesine göre “...95’de ben makine mühendisliğini kazanmıştım, fakat çalışmam dolayısıyla gitmedim. Bir yandan maddi durumum iyi olmuştu, o zamanlar para kazanıyordum, okumayı tercih etmedim. Fakat askerliğimden sonra bu düşünceler değişmeye başladı. Okumak istedim ee. İnşallah yüksek lisans yapabilirim. Şansım olur...” (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen diğer bir erkek öğrenci ise “İki senelik okulu bitirdiğimde kendimi açkçası eksik hissettim, sadece bu meslekte (ambulans acil bakım teknikerliğini kastederek) kalamayacağımı düşündüm ve nasıl ilerleyebileceğimi araştırdığımda, önüme sağlık yönetimi ve sağlık eğitimi ve hemşirelik çıktı. Dikey geçiş sınavıyla çünkü başka bir yolu yoktu ve ben de üçünün olabirliğini düşündüm. Sınavı girdiğimde hemşireliği kazandım...” (26 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Bu ifadelerden anlaşılacağı gibi erkek öğrencilerin bilinçli bir tercihle hemşirelik yüksekokuluna gelmediği söylenebilir.

Yavuz ve Dramalı^[3] çalışmalarında, erkek öğrencilerin hiç birine lisede danışman öğretmenlerinin hemşirelik mesleğini bir seçenek olarak sunmadıkları belirtmektedir. Yine aynı yazıda, yabancı literatürde erkeklerin hemşireliği tercih etme nedeni, insanlara yardım etme olarak bildirilmektedir. Yağmur ve Özerdoğan’ın^[7] sağlık memuru ve hemşirelik öğrencileri üzerinde yaptıkları bir çalışmada ise; sağlık memurluğu programındaki öğrenciler erkeklerin hemşire olması konusunu onaylamazken (%57.9), hemşirelik öğrencilerinin büyük çoğunlukla onayladıkları (%95.6), sağlık memurluğu öğrencilerinin bölümlerinin ismi hemşirelik olsaydı bu bölümü büyük oranda tercih etmeyecekleri (%81.6) ve yaptıkları işlerin hemşirelikten farklı olduğunu (%52.6) düşündükleri belirtilmektedir.

Erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğiyle ilgili düşünceleri ele alındığında; **dikey geçişle gelen bir öğrenci;** “Ciddi bir hastalığım kesinlikle olmadı ama etrafımda arkadaşlarım vardı hemşire. Teyzemin eşinin kardeşi hemşireydi. Ondan biraz böyle bir izlenimim vardı. Hemşire deyince, yani ilk bakışta sağlık alanında bilgisi olmayan bir kişi için bakıcı, koruyucu bir izlenim yaratıyordu. Daha sonra eğitimin içine girince formal bir eğitim olduğunu ve gerçek bir mesleği icra ettiğini görmüş oldum...” (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Normal liseden ÖSS sınavını kazanarak gelen bir öğrenci ise; “...Valla dediğim, bence eğer anlatıldığı gibi uygulanırsa gerçekten kutsal bir meslek. Yani hani mesela karşına hiç tanımadığın bir insan gelecek ve sen ona bakım vereceksin --- bunu o kadar aşıyorlar ki hemşirelikte ya da yapılması konusunda. Bunu düşündüğümde mesela bana bu mesleği seçer misin, böyle bir şeyi yapar mısın deselerdi, böyle bir şeyi ben bir insana gidip o bakımı yapar mıyım diye düşünüyorsun, ama ha geliyorsun, burada sistematik olarak her şeyi o kadar aşıyorlar ki, geliyorsun, bunu büyük bir zevkle yapıyorsun, tartışılmaz kutsal bir şeydir.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir (23 yaşında, teknik lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerin, hemşirelik eğitimlerine başlamadan önce hemşirelik mesleğiyle ilgili fazla bir bilgiye sahip olmadıkları, kendilerini daha çok yardımcı bir rolde gördükleri, ancak eğitim almaya başlamalarıyla birlikte hemşireliğin bir meslek olduğu, hatta kutsal bir meslek olduğu görüşünü savundukları saptanmıştır.

Erkek öğrencilerin hemşirelik yüksekokuluna geldikleri ilk gün

ilgili izlenimleri ele alındığında; **ÖSS sınavını kazanarak gelen erkek öğrenci, üniversitedeki ilk günüyle ilgili yaşadıklarını şöyle ifade etmiştir.** “Her taraf kız, bir de kayıttı sıra yaptılar. Her fakülteyi sıraya soktular, yanımızda eğitim fakültesi vardı. İlk kız bir erkek bayağı muhabbet ettiler...! Kız öğrenci döndü baktı şöyle. Burası hemşirelik, bu çocuğun burada işi ne? Duyuyorum, burnumun dibinde... Sonra kız geldi, hangi fakülte dedi. Ben de hemşirelik dedim. Kız arkadaşlarına döndü, ben demedim mi yanlış girmiş dedi (gülerek). Sonra döndüm yanlış girmedim, burada okuyorum dedim. Kayıt yaptırmaya geldim.” (20 yaşında, meslek lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçiş programıyla gelen bir öğrenci ise; “..Yüksekokul karmaydı. Hatta çoğunluğu erkekti. Yaklaşık 33 kişilik sınıfın 16-17’si erkekti. Yani bu yüzden çok rahat bitirdim okulu. Buraya gelince böyle bir sıkıntı, bir de toplumun bize yadırgayıcı bir bakış açısı var. Küçümseme, alaycı böyle... Siz diyor, şey de giyersiniz şimdi, etek. Alaycı..” (27 yaşında, önlisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

ÖSS sınavıyla gelen diğer bir erkek öğrenci okuldaki ilk gününü şöyle ifade etmiştir. “... Evet şaşırđım, ilk başta hep erkeklerin içinden hep kızların içine girmek... O sıkı beni, 24 kişilik bir lisede sınıfta sessiz sakindik. Burada 160 kişinin içine girince sınıfta birden bir kız gürlütüsü çekemiyorum, kafamı kaldıramıyorum (gülerek). Kızlar çok konuşuyor, kendimi dışarı nasıl attığımı bilmiyorum..?” (20 yaşında, endüstri meslek lisesi mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen bir diğer öğrenci ise ilk günüyle ilgili olarak; “Ben sınıfta otunuyorum, sınıfa ilk gelenler kafasını çeviriyorlar, ya bunlar kim filan... bizi --- öyle birşey olduğunu bile bilmiyorlardı. Kimse bilgilendirilmemişti açıkçası--- Bu bir yabancılaştırmaya götürüyor bizi. Bu yaklaşık bir yıl sürdü.” (26 yaşında ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerin hemşirelik yüksekokuluna başladıkları ilk gündeki izlenimleri ele alındığında; çok olumlu bir durumla karşılaşmadıkları, hem üniversitenin diğer bölümleri hem de hemşire programındaki öğrenciler tarafından yadırgandıkları ve bu durumun onlarda rahatsızlık yarattığı söylenebilir. Ayrıca görüşmelerde, özellikle hemşirelik yüksekokulundaki öğrencilerin erkek arkadaşlarının geleceği konusunda önceden bilgilendirilmiş olmalarının kendilerini daha rahat hissetmelerini sağlayacağı üzerinde de durulmuştur.

Erkek öğrencilere hemşirelik yüksekokulunun fizik yapısını nasıl bulduklarıyla ilgili sorular sorulduğunda; **teknik liseden gelen öğrenci** “... Okula alınıp alınmayacağım belli olmadığı için hep o tedirginlik vardı. Onun için pek düşünce yoktu. Geldiğimde okul çok temiz değildi.. hani göz doldurmuyordu, çekiciliği yoktu. Hatta biraz da bakımsızdı. Lisedeyken bizim okulumuzun durumu çok daha iyiydi, pırl pırlı her tarafı. Burası o yönden beni üzdü. Bir de burası Türkiye’de en iyi okullardan bir tanesi. Böyle eksiklikler hayır abi olmaz (gülerek). Hala bilgisayar laboratuvarında iki, üç tane bilgisayar var. Halen mesela hocaların odasında bilgisayar yok. Geçen sene telefonları yoktu. Görüşemiyoruz falan diyorlardı, ben bunlara

şaşıyorum...” (20 yaşında endüstri meslek lisesi, 2. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerin ortak olarak üzerinde durdukları konu öğrenciler için yüksekokulda erkek öğrenci tuvaletinin olmaması ve uygulama alanında soyunma odasının yetersiz olduğudur. Erkek öğrencilerden biri bu sorunu şöyle dile getirmiştir. “Ben staja gitmeye başladığımda öbür arkadaşlarım stajlara başlamamıştı. A hemşirelik okulundan 100 kişi olsa, bizim okuldan 100 kişi olsa, B hemşirelik okulundan 100 kişi olsa-yani 300 kişi. Ben -300 kişi için tek oda var- giyinmelerini bekliyorum. Bayanlarda çok yavaş giyindiği için toplam 1 kişi 15 dakika filan, yani içeri girsene suçlusun girmesene staja geç kalacaksın-suçlusun... Sonra servislerin tuvaletlerinde filan giyinmeye başladım.” (26 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Bir başka öğrenci ise “İlk geldiğimizde tuvaletimiz yoktu, mesela erkek tuvaleti yoktu. O bir sorundu. Bayağı üzerinde durduk en sonunda aldık.” (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Diğer bir erkek öğrenci ise; “Şimdi merkezden uzak olmak bunları eeee... (Okulun sosyo-kültürel sportif faaliyetlerinden bahsederek) sıfırılıyor. Buradan kalkıp merkeze gideceksiniz. Çünkü bütün kulüpler orda yani dans etmeye de gitseniz müzik aleti çalmaya da gitseniz tiyatroya da gitseniz--” (23 yaşında, önlisans teknik lise mezunu, 2. sınıf).

Erkek öğrenciler, hemşirelik yüksekokulunun fizik yapısını özellikle üniversite kampüsü dışında olması nedeniyle yetersiz görmekte, birçok öğrenci aktivitesine katılmamaktan yakınmaktadır. Ayrıca, önceleri erkek tuvaletinin olmaması büyük bir sorun olarak dile getirilirken daha sonra bunun giderildiğini belirtmişlerdir. Ancak, uygulama alanlarında yaşadıkları soyunma odası sorununun hala devam ettiğini ısrarla vurgulamışlardır. Tüm bunlara karşın erkek öğrenciler, bir devlet üniversitesinin olanaksızlıklar nedeniyle fizik yapısındaki yetersizliklerin kısa zamanda çözüme ulaştırılmayacağına da bilincinde olduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmanın yapıldığı hemşirelik yüksekokulunda 2006 yılında başlayan stratejik planlama çalışmaları doğrultusunda, dersane, yemekhane, kantin, bilgisayar ve beceri laboratuvarı gibi fizik yapı ve donanımlarda büyük iyileşmelerin olduğu buna karşın uygulama ortamında soyunma odası, ofis gibi konularda sorunların kısmen devam ettiği söylenebilir.

Erkek öğrencilere arkadaşlarıyla ilişkilerinin nasıl olduğu sorulduğunda; **ÖSS sınavıyla okula gelen bir erkek öğrenci** “... Yani muhakkak sorun yaşıyor. Mesela azınlık psikolojisi var. Kız öğrencilerin çok fazla olmasından kaynaklı çoğu zaman mesela (diğer erkek arkadaşlarımı kastederek) A kişisi olmadığında ben kendimi kötü hissetmeye başladım--” (23 yaşında, teknik lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen diğer bir erkek öğrenci “.... Şöyle bir şey var şimdi aşağıda kantinde oturuyoruz. Örneğin kızlar kendi topluluğu içinde ben de ordayım, şöyle bir şey anlatıyorlar. Erkek arkadaşım şöyle böyle falan... Ben şöyle bıraktırdım... ben şöyle aldatırdım..

gibi erkekleri rencide edici bir şey – Ben kesinlikle dışa vurmam yani. Erkek arkadaşım da bir yaşantımı paylaşacak bir insan değilim. Kızlar daha rahat, her şeyi dışa vurabiliyorlar. Etraflarında kimin olduğu umurlarında bile değil. Böyle şeyler oluyor. Bazen kafamı çevirip ilgisiz davranıyorum, sonra bir şey sorduklarında o konudan kopmuş- ama senden yararlanıyorlar içlerinde erkek olarak farklı bir bakış açısı- evet aslında ben diğer onların gördüğü erkeklerden biraz farklı hissediyorum kendimi” (27 yaşında, önlisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerinin ifadelerinden anlaşılacağı gibi, erkek öğrenciler çok sayıda kız öğrenciyle birlikte olmaktan sıkıntı yaşamaktadırlar. Yavuz ve Dramalı'nın^[3] belirttiğine göre, yabancı ülkelerdeki kız ve erkek hemşire öğrenciler üzerinde yapılan araştırmada, kişilik yapılarının birbirlerine çok benzerlik gösterdiği ve erkek hemşirelerin diğer mesleklerdeki erkeklerden daha sempatik, şefkatli, hassas ve duygusal olarak daha kontrollü oldukları üzerinde durulmaktadır. Bu bulgular erkek öğrencilerin ifadeleriyle paralellik göstermektedir.

Erkek öğrencilere, danışmanları ve diğer hocalarıyla ilişkilerinin nasıl olduğu sorulduğunda; **dikey geçişle gelen bir öğrenci**, “Mesela, bir araştırma görevlisi bizim danışmanımız olabilirdi. Çünkü hani şey vardır -okula yeni gelmişsiniz bir unvan bile sizi ürkütmeğe değil de bazen saygının dozunu kaçırabilirsiniz hani saygı bazen sevgiyi engeller, rahat olmanızı engeller orada işte bir Prof. yazısıdır, Dr. yazısı bunu belki engelleyebilir. Orada belki biri olsa daha sıcak hissedersiniz.” (26 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerden biri sınıf ortamında hocalarının ders anlatımında yaşadığı bir durumu şöyle ifade etmiştir; “Örnek veriyorum (hocasını kastederek) kızlarla ilgili mesela ne diyelim. Sağlık alanlarında geçenlerde menstrasyon dönemiyle ilgili bir örnek verildi. Bütün gözler bana, şöyle bir şey dedi. Bu tabii erkekleri ilgilendirmez gibi bir tavır oluşmuştu. Rahatsız edici bir cümle kullanmıştı. Bu şekilde olduğu oluyor bazen.” (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

ÖSS sınavıyla gelen bir öğrenci ise; “Hocaların çok fazla ilgisi var.. Bence biraz kız öğrencilerle aynı seviyeye getirilmeli. Biraz öncelik tanınabilir ama çok fazla öncelik tanınmıyor. Şımartılıyor, gerçekten şımartım ben. Ben buraya geldikten sonra burnum havalara filan kalktı, yani memlekete gidince sıkıntı çekiyorum yani orda arkadaşların arasında onlardan birisin.” (20 yaşında, endüstri meslek lisesi mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

ÖSS ile gelen diğer öğrenci ise “danışman hocam beni A hocamla (birinci sınıfta hemşirelik eğitimi veren bir hocasının adını vererek) tanıştırdı. A hocam beni öyle karşıladı ki ama öyle bilmiyorum-çok farklı anne gibi. Annemi belki o an çok aramıştım hani belki onu-onu bile giderdi bende...” (23 yaşında, teknik lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerin danışmanları ve hocalarıyla ilişkilerinin çok iyi olduğu hatta çok fazla destek gördükleri, ayrıcalıklı tutuldukları belirlenmiştir. Bazı öğrenciler genç hocaları kendilerine daha

yakın hissederken, çoğunluk böyle bir ayırım yapmadan tüm hocalarıyla rahat ilişki kurabildiklerini ifade etmektedirler. Hemşirelik yükseköğretimindeki hocaların, erkek öğrencilere yönelik ayrıcalıklı tutumları, hemşireliği seçmiş ilk erkek öğrencilere mesleği sevdirmeye ve meslekte tutma çabalarının bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Günümüzde erkek öğrenci sayılarının artmasıyla birlikte bu eğilimin azaldığı ve daha normale döndüğü söylenebilir.

Erkek öğrencilere hemşirelik yükseköğretiminde aldıkları eğitimle ilgili görüşler sorulduğunda; **27 yaşındaki dikey geçişle gelen bir erkek öğrenci** eğitimden beklentisini şöyle ifade etmektedir. “Şöyle bir beklentim vardı. Sınıflar laboratuvar şeklinde geniş inceleme, her şey bütün araçlar ve malzemeler raflara konmuş, örnek verilerek aynı zamanda ders anlatılırken aynı zamanda gösterilir diye bir düşüncem vardı. Ama böyle değil önce ders işliyoruz. Aradan zaman geçiyor sonra laboratuvara gidiyoruz, bu yanlış bir uygulama bence”. (27 yaşında, önlisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen diğer bir öğrenci ise; “... Eğitim sistemi şeye girmek istiyorum. Erkek öğrenci olarak değil, diğer tüm öğrencilerin kavrayamadığı ya da iyi gelmeyen bir eğitim sistemimiz var bence. Yani çok dolu bir sistem ve okulda bir bütün, anabilim dalları arasında bir bütünlük yok, herkes kendi sistemini oturtmaya çalışıyor” şeklinde görüşünü belirtmektedir. (24 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Diğer bir öğrenci ise eğitim konuları ve işleniş sırasında yaşadığı sıkıntıyı şöyle ifade etmektedir; “... Geçen gün laboratuvarında genital temizlik konusu şey yapıldı-kadının ondan sonra erkeğinki konuşuldu. Kız arkadaşlarımız biz erkek genital sistemini temizleyemeyiz onu erkek hemşireler temizlesin gibi şeyler kullanıldı. Ben tabii yine kızardım- o şekilde.” (gülerek) (27 yaşında, önlisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Dikey geçiş 4. sınıf öğrencisine göre “... Herşey kadın formatında yapılıyor. Nasıl? Mesela bir slayt koyuyoruz tahtaya, ya da bir ödev veriyoruz... başıma geleni anlatayım. Vaka ödevini bir arkadaşım öyle bir hazırlamış ki böyle çiçekler, işte böcek resimleri... böyle kapaklar filan. Sonra hocaya onu veriyor. Hoca alıyor bakıyor, o kadar şirin ki çünkü o da bayan. Sonra ben getiriyorum böyle siyah beyaz çok böyle düzgün resmi, ben veriyorum yani çok erkeksi orada ben puan kaybediyorum bir kere.” (26 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrenciler aldıkları hemşirelik eğitiminin çok yoğun olduğunu, bir bütünlük içinde yürütülemediğini (anabilim dalları arasındaki farklılığı vurgulayarak) ve teoriyle uygulamanın kopuk olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca eğitim konularının sunumunda ve ödevlerde cinsiyet ayrımının vurgulanmasından rahatsızlık duydukları ve kadın bakış açısının eğitim içeriğinin hazırlanmasından, değerlendirilmesinden kadar devam ettiğini vurgulamışlardır. Görüşmelerde, erkek öğrencilerin çoğunluğu bu durumun doğal olduğunu ve bunun ancak erkek öğretim elemanlarının olmasıyla değişebileceği üzerinde de durmuşlardır.

Erkek öğrencilere, uygulama alanında karşılaştıkları sorunlar ve diğer sağlık meslek üyelerinin kendilerini nasıl karşılandıkları sorulduğunda; **ÖSS sınavıyla gelen bir öğrenci** uygulama deneyimlerini şöyle aktarmıştır. “Uygulama alanında beyaz giydiğimiz için genelde doktor zannediyorlar. Hani açıklama yaptığımızda hastalar memnun kalıyor. Ama geçen dönem staja çıktığımda tek bir yerde problem yaşadım. O da iki tane hemşire geçtiler karşıma güldüler resmen. “Erkek hemşire ha ha ha”... falan diye. Dedim ne diye gülüyorsunuz ne var şimdi? Hoşumuza gitti falan dediler. Özür dilediler, dalga geçmiyoruz hoşumuza gitti dediler. Ondan rahatsız oldum. Ondan başka rahatsız olduğum bir şey olmadı. Genelde doktorlar da olsa hemşireler de olsa çok iyi yaklaşıyorlar... Hekimler iyi karşılıyor ama eee... Birinci sınıfta staja çıktığımda Prof.'lardan teki geldi (Hekim, Profesörleri kastederek). Doktor birini sordum. Beni tipta okuyor zannetti, bende tipta okumuyorum dedim. Hemşirelikte okuyorum dedim. Böyle yaptı (elini havaya kaldırarak sarılma hareketi yaparak) gel koçum dedi. Sarıldı bana (gülerek). “Aslan parçası” dedi serviste. Kalbinden sarıldı işte erkek falan yaptı seni destekliyorum dedi. O ara hoca geldi. Hocaya dedi ki... Hocam sizin öğrencilerinizi tebrik ederim dedi. Sonuna kadar arkandayım dedi. O hoşuma gitmişti.” (20 yaşında, endüstri meslek lisesi mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

4. sınıfta okuyan erkek öğrenci ise, “Hemşireler çoğu iyi karşıladı. İşte siz olmalıydık filan ama şey diye düşünüyorlar bana öyle geliyor: tamam sen hemşirelikte okuyorsun ama sen hemşire gibi çalışmayacaksın. Yani şey yapıyorsun kullanıyorsun gibi... hekimler tarafındansa yani iyi ki – çok böyle şey kendimi sevdiyen adamımdır çalışma ortamında her yerde filan iyi ve iyi ki geldin abi sizin gibi on tane gelse biz süper bir ekip oluruz, hep dendiği lafları duyuyorum” (26 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

ÖSS sınavıyla gelen diğer bir öğrenci ise, “Hizmetliler dahi hani bize baktıklarında sanki içinden gülüyor gibi izlenim bıraktı bende..” (20 yaşında, endüstri meslek lisesi mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerin, uygulama alanındaki hemşire ve diğer sağlık ekibi üyelerinin kendilerini yadırgayan ve ön yargılı bakışlarında rahatsız oldukları belirlenirken, özellikle erkek hekimlerin kendilerini çok fazla destekledikleri görülmüştür.

Şentürk ve arkadaşlarının^[5] hemşire öğrencilerin üzerinde yaptığı araştırmada; “Hemşirelik Yüksekokuluna erkek öğrenci alınmalı mı?” sorusuna öğrencilerin büyük kısmı evet (%42.6) derken, %27.1 gibi bir oranı hayır demiştir. Bu soru aynı okulun mezunlarına sorulduğunda ise, mezunların %82.2'si erkek öğrenci alınmasını isterken, %8.85'i alınmasını istemediğini belirtmiştir. Savaşer ve ark.'nın^[11] hemşireler üzerinde yaptıkları araştırmada ise, hemşirelerin %91.33'ünün mesleğe erkek alınmasını istediği saptanmıştır. Karadakovan'ın^[8] araştırmasında da, öğrenci hemşirelerin %76.82'si mesleğe erkek öğrencilerin alınması düşüncesine olumlu yanıt verirken, %23.8'i olumsuz yanıt vermiştir.

Yapılan araştırmalarda da görüldüğü gibi hem öğrenci hemşireler

hem de hemşireler mesleğe erkek üyelerin alınmasını desteklemektedirler. Yaptığımız görüşmelerde erkek öğrencilerin, hemşirelerin ve arkadaşlarının kendilerini sıklıkla desteklediklerini, ancak ilk olmanın getirdiği yadırgamalar yaşadıklarını ifade etmeleri de diğer araştırma bulgularıyla uyumluluk göstermektedir.

Erkek öğrencilere, çevrelerinin ve toplumun hemşireliğe nasıl baktıkları sorulduğunda; **ÖSS ile gelen erkek öğrenci** “..Bir kere geldiğimiz sosyalite diyeyim yani bir erkeğin hemşire olmasını kabul hatta -ben şu anda kabul ettiremediğim bi sürü bi sürü insan var. Bir çoğuna anlatamadım zaten. Sağlık memurluğunda okuyorum dedim. İlk aşamada yani hemşireliği çok az insana anlatabildim, anlayacak insanlara anlattım.... hani hemşire dediğin zaman ilk akla gelen sanırım bayan mesleği olması bu açıdan anlatmakla güçlük çekiyorsun.” (23 yaşında, teknik lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen bir erkek öğrenci “...Dediğim gibi birçok insan bana hemşireliği mi okuyorsun diye güldüğünde hemşirelik okuyorum evet diyorum... İşte idealist bakabiliyorum toplum beni ilgilendirmiyor. Ama çok fazla ilgilendiremez diyebilirim ama ilerde ben de bu toplumun bir parçası olacağım, şu anda kendimi çok soyutlamış değilim, ama en azından beni karalamaya çalıştıkları için o gruptan soyutlanmış durumdayım. 40-50'li yaşlarda bu değişir mi--eğer toplum çok zorlarsa yani mutsuz olacaksam değişir.” (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrencilerin yakın çevrelerine ve topluma hemşirelik öğrencisi olduklarını çok rahat söyleyemedikleri, mesleklerini söylerken çoğu kez rahatsızlık yaşadıkları, ama bunu göğüsleyerek söylemeyi tercih ettikleri görülmektedir. Yani, öğrenciler toplumun tüm ön yargılarına karşın, mesleklerini açıkça söylemeye devam etmede ısrarlı olduklarını da belirtmektedirler.

Alayoğlu ve arkadaşlarının^[9] Trabzon ilinde sağlık ocağına gelen 180 kişi üzerinde yaptıkları bir araştırmada da, erkek hemşireye gereksinim olduğu (%61.7) ve erkeklerin hemşirelik yapabileceği (%67.2) belirtilirken, katılımcıların cinsiyetinin hemşirelik hizmetini kimden alacaklarında etkili olduğu üzerinde durulmuştur.

Erkek öğrencilere gelecek planları (mezun olduktan sonra ne yapmayı istedikleri) sorulduğunda; **dikey geçişle gelen bir erkek öğrenci** gelecek planını şöyle ifade etmiştir: “Evet bu yaşlarda (30 yaşlarını kastederek) daha doğrusu alt seviyede bir işe başlamak istemiyorum. Yönetim demiştim daha önce---... yönetici olmak, hastane yönetiminde söz sahibi olmak isterdim açıkçası.... 30-40'lı yaşlarda ya yönetici ya da eğitici olabilir. Hem hemşirelik hem anestezi ile ilgili olabilir. Ama şöyle bir şey var, ben daha önce bir turizm sektöründe çalıştığım için böyle bir şey de düşünebilirim. Eğer umduğumu sağlık dalında bulamazsam kendim, özel bir iş kurabilme ihtimalim var.” (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi)

ÖSS ile gelen erkek öğrenci ise; “Yani hemşirelik klinikte zor

olabilir diye düşünüyorum. Ama çok zorlanacağımı düşünmüyorum. Ama sıkarsa bir tek hemşirelik, ilaç firmaları filan var orası olabilir. Oralara geçmektense okula geçmek daha cazip geliyor en azından... mevki düzeyimiz var. Kendimizi geliştirebiliriz. İşin içinde kalmanız --o kadar eğitim aldıktan sonra kendini ilaç firmalarına bırakmanız da saçma geliyor. Ama kliniklerde pek bir problem çekeceğimi sanmıyorum.” (20 yaşında, endüstri meslek lisesi mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen diğer erkek öğrenci ise, “Ama dediğim gibi üniversitede hemşirelikte yüksek lisans yapmayı düşünüyorum. Bu üniversitede, burada okumayı düşünüyorum. Sonrası ben açıkçası çok mu idealist oldu? Doktora falan düşünüyorum...ya ben askerlik yapıp geri döndüm. Eğer dönülebiliyorsa tam olarak üniversitede kalmak istiyorum.” (26 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

ÖSS ile gelen erkek öğrenci ise, “Yani psikiyatri anabilim dalında master yapmayı isterim. Okulumuzda yüksek lisans eğer burada olursa ya da başka bir üniversitede öğretmenlik yapmak, akademisyenlik.” (23 yaşında, teknik lise mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişle gelen diğer bir erkek öğrenci de; “2-3 kol var. Bir tanesi şey, şu anda çalışıyorum. İkinci olarak hemşirelik yönünde.....ya bu eğitim alanında değil de uygulamada kalırsam bu hastanelerde mesela demin şeyden bahsettik, hemşirelikte başhemşirelikle ilgili bu alanlarda kendimi geliştirebilirim...” (26 yaşında, dikey geçiş mezunu, 4. sınıf öğrencisi)

Görüşülen erkek öğrenciler, mezuniyetlerinden sonra klinikte hemşire olarak çalışabileceklerini belirtmekle birlikte, daha çok eğitim, yönetim, psikiyatri gibi alanlarda çalışmayı, lisansüstü eğitim yapmayı istediklerini belirtmişlerdir.

Yavuz ve Dramalı'nın^[3] belirttiğine göre, yabancı ülkelerdeki erkek öğrenci hemşireler de geleneksel olarak kadınlara ait olan bir meslekte bulunmalarının rol gerginliği yarattığını bildirmekte ve öğrenciler bu gerginliği azaltacak alanlara yönelerek üroloji ve psikiyatri gibi daha fazla kabul gördükleri alanlarda çalışmayı tercih etmektedirler. Gaze'nin^[10] bildirdiğine göre, İngiltere'de hemşirelerin %91.4'ünü kadınlar, %8.6'sını erkekler oluştururken, erkeklerin %50.25'inin, kadınların %49.75'inin hemşirelikte yönetimde yer almaktadır. Bu sonuçlar görüşmeden elde edilen bulgularla uyum göstermektedir.

Erkek öğrencilere, erkeklerin hemşirelik mesleğine katılmalarının mesleğe ne getireceği sorulduğunda; **dikey geçişle gelen bir öğrenci** konuşmasında, erkeklerin hemşirelik mesleğine kazandıracaklarını şöyle ifade etmiştir: “...Girişkenlik dersinde ara verildiğinde hoca derse birşey alarak gelin dedi ben tahmin ettim bayanlar çiçek getirecekler ben de çay içtiğim pet bardağı götürdüm. Hoca neler getirdiyse topladı ben de pet bardağı verdim. 'Herkes çiçek getirmiş hocam buraya koyalım' dedim. Bence hemşirelikte de böyle olacak. Biz eksiklikleri tamamlayacağız”. (27 yaşında, ön lisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

4. sınıfta okuyan diğer bir erkek öğrenci görüşünü şöyle belirtmiştir: “...Bir yaptırım gücü var yani. Türkiye'de bir erkeğin bir bayandan gücü daha fazla, bu her yerde böyle. Bunun kullanılması gerekir. Bayan hemşirelerin öyle düşünülmesi gerekir. Kullanılmı bence akılcı bir şey..” (26 yaşında, önlisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Normal liseden gelen bir erkek öğrenci ise “...Her işi sen yapıyorsun (hemşireleri kastederek) neredeyse. Bir paylaşım var. Bunu algılamak istememeleri (toplumu kastederek) canımı sıkıyor. Değişecek inşallah değişecek. Değiştirmeye mücadele edeceğiz hepimiz, insanların gözünde bunu değiştirmek zor.. Türkiye'de eee... önemi artacak (hemşirelik mesleğini kastederek). Hele bizim gibiler (erkekleri kastederek) olduğu sürece.” (20 yaşında, endüstri meslek lisesi mezunu, 2. sınıf öğrencisi).

Dikey geçişli diğer bir erkek öğrenci ise; “...erkek gelmediği için hemşire hekim ilişkisinde tıpkı bir hosteslik hani bir sekreterlik kadın mesleklerine yakıştırılan yani onun üzerindeki erkek mesleğinin ilişkisi... onun ondan bağımsız yaklaşamayacağını yani onun emrinde bu şekilde düşünülüyor... Ben de bir erkek olarak hemşireliğe geldiğimde en azından böyle düşünülmemesi için erkek öğrencilerin olması gerektiğini, hemşirelikte erkek olması gerektiğini düşünüyorum...” (26 yaşında önlisans mezunu, 4. sınıf öğrencisi).

Erkek öğrenciler, hemşirelik mesleğine erkeklerin katılmasıyla toplumsal imajın değişeceği, mesleğin güç kazanacağı, meslekte kadın bakışını tamamlayan bir bakışın oluşacağı görüşünü destekleyen ifadeler belirtmişlerdir.

Şentürk ve arkadaşlarının^[5] öğrenci hemşireler üzerinde yaptıkları araştırmada, “Neden erkek öğrenci alınmalı?” sorusuna; “hemşirelikte cinsiyet ayrımı anlamsız, karma eğitim olmalı, erkek hastaların bakımı aksıyor, bazı hemşirelik faaliyetlerini erkekler daha iyi yapar ve hemşirelerin toplumdaki statüsü artar” gibi yanıtların alındığı belirtilmiştir. Savaşer ve arkadaşlarının^[11] hemşireler üzerinde yaptığı diğer bir araştırmada ise, mesleğe erkek üyelerin alınmasının, meslekte kadın imajının silinmesi ve dolayısıyla mesleğin toplumsal imajının olumlu yönde değişmesinde, özellikle bazı ünitelerdeki erkek hastaların daha iyi bakılmasında ve fiziksel güç gerektiren bölümlerde çalışmada katkı sağlayacağı üzerinde durulmuştur. Karadakovan'ın^[8] hemşire öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmada ise, öğrencilerin %64.63'ü erkek öğrencilerin mesleğin toplumdaki statüsünü artıracaklarını belirtirken, küçük bir oranla (%3.25) fiziksel güç gerektiren işlevlerde ve mesleki hakların elde edilmesinde olumlu yönde etkisi olabileceği üzerinde görüş bildirilmiştir. Bu araştırma bulguları, görüşmelerde elde ettiğimiz bulguları destekler niteliktedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, devlet üniversitesine bağlı bir Hemşirelik Yüksekokulunda eğitim gören ilk erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğine, hemşirelik eğitimine ve bir meslek üyesi olarak gelecek planlarına, erkeklerin mesleğe getireceği katkıya ilişkin

görüşlerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı ve kalitatif olarak gerçekleştirilmiştir.

Yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniği kullanılarak yapılan bu çalışmada, erkek öğrencilerin hemşirelik yüksekokulunu bilinçli olarak tercih etmedikleri, daha önceden hemşirelik mesleği ile ilgili fazla bir bilgiye sahip olmadıkları, ancak eğitim almaya başladıktan sonra hemşireliği bir meslek olarak gördükleri ve hemşirelik eğitiminin çok yoğun verildiğini; hemşirelik yüksekokuluna başladıkları ilk günle ilgili izlenimlerinin çok olumlu olmadığı ve rahatsızlık yaşadıkları, ayrıca yakın çevrelere ve topluma hemşirelik öğrencisi olduğunu rahatlıkla söyleyemedikleri; kızların çoğunlukta olduğu bir ortamda olmaktan sıkıldıkları, buna karşın danışmanları ve hocalarından, ayrıca hastalar ve diğer sağlık ekibi üyelerinden, özellikle de erkek hekimlerden olumlu yönde destek gördükleri; mezuniyetleri sonrasında eğitim, yönetim ve psikiyatri gibi alanlarda ilerlemeyi istedikleri; erkeklerin katılımıyla mesleğin toplumsal imajının değişeceği, mesleğin güçleneceği ve meslekte var olan kadın bakışının giderileceğini düşündükleri saptanmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, hemşirelik mesleğinin özellikle lise öğrencilerine tanıtılarak, erkek öğrencilerin hemşirelik alanına daha bilinçli yönelmelerinin sağlanması; hemşirelik eğitimi veren kurumların ve uygulama alanlarının (tuvalet, soyunma odaları vb. gibi) erkek öğrencilerin kabulüne uygun şekilde düzenlenmesi; mesleğini ve okulunu söylemede, eğitimini sürdürme ve geleceğini planlamada sorun yaşayan erkek öğrencilere rehberlik ve danışmanlık hizmetleriyle destek olunması önerilebilir. Ayrıca bu çalışmada, ilk erkek öğrencilerin hemşirelik mesleği ve eğitimiyle ilgili görüşleri oldukça sınırlı şekilde ele alındığından, daha ayrıntılı ve daha büyük örnekleme kapsayan araştırmaların planlanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Savaşer S, Yıldız S, Bahçecik N, Pek H. Hemşireleri mesleğe erkek üyelerin alınmasına yönelik düşünceleri. 3. Hemşirelik Eğitimi Sempozyum Kitabı. İstanbul: İ.Ü. Basımevi ve Film Merkezi; 1993. s. 170-6.
2. Oktay S. Hastalar kendilerine bakım verenin hangi cinsten olmasını ister? Hemşirelik Bülteni 1989;14:17-30.
3. Yavuz M, Dramalı A. Erkek öğrenci içeren hemşirelik eğitimi. 4. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyum Kitabı. İstanbul: Çevik; 1997. s. 23-31.
4. Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yayılmasına Dair Kanun. Kanun no: 5634. 26510 sayılı ve 02.05.2007 tarihli Resmi Gazete.
5. Şentürk S, Yazar J, Önsel S, Oktay S, Kanan N. Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-ekonomik özellikleri, sorunları ve mesleksel beklentilerinin araştırılması. Hemşirelik Bülteni 1983;1(3):1-17.
6. Oktay S, Baykal Ü. Öğretimin öğretmen ve uygulama alanının öğrenci tarafından değerlendirilmesi ölçeğinin geçerlilik güvenilirlik çalışması. Yüksek Öğretimde Toplam Kalite Yönetimi Prensiplerinin Uygulanması Sempozyumu Kitabı. Ankara: Haberal Eğitim Vakfı; 1988. s. 89-102.
7. Yağmur Y, Özerdoğan N. Hemşirelik ve sağlık memurluğu bölümü öğrencilerinin mesleki rollerini algılamalarında cinsiyetin etkisi. I. Uluslararası ve VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Bildiri Kitabı. Antalya: 2000. s. 514-6.
8. Karadakovan A. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin mesleğin toplumdaki statüsü ve hemşireliğe erkek öğrenci alınmasına ilişkin görüşleri. Hemşirelik Eğitimi Sempozyum Kitabı. İstanbul: 1993. s. 376-82.
9. Alayoğlu G, Karakaş B, Alkulak F, Aktepli H, Karadeniz D, Karadeniz MH. Hemşirelik mesleğine erkek alınması konusundaki düşünceler ve hemşirelik uygulamalarının cinsiyet ile ilişkisi. 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Özet Kitabı. İstanbul: İ.Ü. Basım ve Yayınevi; 2007. Poster-084.
10. Gaze H. Men in nursing. Man appeal. Nurs Times 1987;83(20):24-7.